

ผลการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด
TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย
Results of Using a Supplementary Curriculum to Enhance English Language
Instructional Management Competency Based on the TPACK Model
for Upper Primary School Teachers

ธนวิทย์ กวินธนเจริญ¹ ธัญวรัตน์ สุวพัฒน์² ปุณณภา เสนะวีณิน³

พนิตนาถ ฟุ้งเฟื่อง⁴ และกัญญภัสสก์ เอกภักตร์ชัยวงศ์⁵

Thanawit Kawinthanacharoen¹ Thanwarat Suwapat² Punnapa Senaveenin³

Panitnat Foongfuang⁴ and Kanyapat Aekapatchaiyawong⁵

Corresponding Author E-mail: kanyapat.bambi@gmail.com

Received: 2026-04-16; Revised: 2026-06-16; Accepted: 2026-07-07

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มเป้าหมายคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่จบไม่ตรงสาขาวิชาเอกและได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาอังกฤษในปีที่วิจัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในภาคฤดูร้อนจำนวน 100 คน และภาคปฏิบัติผ่านกระบวนการศึกษาบทเรียน ร่วมกัน (Lesson Study) จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรเสริมสมรรถนะฯ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองในการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

¹ ครู, โรงเรียนพรตพิทยพยัต, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

¹ Protpittapayat School, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

² ครู, โรงเรียนบ้านคลองเหนก, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

² Teacher, Ban Klong Nake School, Chumphon Primary Educational Service Area Office 2

³ นักวิชาการอิสระ

³ Independent Scholar

⁴ ครู, โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

⁴ Teacher, Saraburiwitthayakhom School, Secondary Educational Service Area Office 4

⁵ ครู, โรงเรียนราชวินิต นนทบุรี, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรี

⁵ Rajavinit nonthaburi School, The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model หลังการอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.98 คิดเป็นร้อยละ 85.80 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 2) ผลการประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 2.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.82 3) ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 4) ความเชื่อมั่นในตนเองในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูสูงขึ้นหลังการใช้หลักสูตร และ 5) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมสมรรถนะฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36

คำสำคัญ: ผลการใช้หลักสูตร, แนวคิด TPACK Model, การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, ครูที่จบไม่ตรงสาขาวิชาเอก

Abstract

This research aimed to study the effectiveness of implementing a competency enhancement curriculum for English learning management based on the TPACK Model for upper primary school teachers. The research was conducted following a Research and Development (R&D) methodology. The target group consisted of upper primary school teachers who did not major in English but were assigned to teach the subject during the academic year of the research, under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. The target group was divided into 100 teachers for the theoretical phase and 13 teachers for the practical phase, which was conducted through a Lesson Study process. The research instruments included the competency enhancement curriculum, a knowledge test, an instructional design and learning management evaluation form, a self-efficacy in learning management questionnaire, and a satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were Mean (M), Standard Deviation (SD), and content analysis.

The research findings were as follows 1) The teachers' post-training knowledge of English learning management based on the TPACK Model had a mean (M) of 17.16 and a standard deviation (SD) of 1.98, accounting for 85.80%, which successfully passed the 70% criterion. 2) The overall evaluation of the learning management design was at a good level, with a mean (M) of 2.71 and a standard deviation (SD) of 0.82. 3) The overall evaluation of the practical learning management was at a good level, with a mean (M) of 2.77 and a standard deviation (SD) of 0.89. 4) The teachers' self-confidence in English learning management increased after implementing the curriculum. 5) The overall satisfaction with the competency enhancement curriculum was at the highest level, with a mean (M) of 4.87 and a standard deviation (SD) of 0.36.

Keywords: Curriculum implementation results, TPACK Model, English learning management, Non-major English teachers

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน สังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกมิติ สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในนโยบาย "Thailand 4.0" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (Innovation-Driven Economy) ประเด็นดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อระบบการศึกษาที่ต้องเร่งปรับตัว วิจารณ์ พานิช (2555) ได้เน้นย้ำว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ภาษาอังกฤษ" ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการเข้าถึงองค์ความรู้ระดับนานาชาติ หากผู้เรียนขาดทักษะภาษาอังกฤษที่เข้มแข็ง ย่อมส่งผลให้โอกาสในการพัฒนาตนเองเป็นไปได้ยาก สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่กำหนดให้ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ (Lecturer) ไปสู่ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของไทยจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังคงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษ (EF EPI) ของไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มรั้งท้าย [หมายเหตุ: แนะนำให้ผู้วิจัยหาตัวเลขสถิติ O-NET หรือ EF SET ปีล่าสุดมาเติม 1-2 บรรทัดเพื่อความสมบูรณ์] สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากวิกฤต "ครูไม่ครบชั้นและครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก" โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก สพฐ. รายงานว่ามีครูจำนวนมากที่ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรงต้องทำหน้าที่สอนวิชาดังกล่าว การขาดความมั่นใจและขาดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระ (Content Knowledge) ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ (อดิศร เนาวนนท์, 2567)

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว การนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสอนจึงเป็นทางออกที่สำคัญ ทว่างานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาขาดสมรรถนะในการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับวิธีสอนอย่างเป็นระบบ (Research Gap) แนวคิด TPACK Model (Technological Pedagogical Content Knowledge) ของ Mishra และ Koehler (2006) จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยี (TK) ความรู้ด้านการสอน (PK) และความรู้ด้านเนื้อหา (CK) เพื่อให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาผลการใช้ "หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย" โดยมุ่งหวังว่าการใช้หลักสูตรนี้ผ่านกระบวนการศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Efficacy) และยกระดับสมรรถนะของครูที่สอนไม่ตรงเอก อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย ในประเด็นดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

1.2 เพื่อประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model

- 1.3 เพื่อประเมินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model
- 1.4 เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Efficacy) ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาตอนปลายหลังการใช้หลักสูตร
- 1.5 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรเสริม

หลักสูตร (Curriculum) คือมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทิศทางที่พึงประสงค์ (Taba, 1962; ชนสิทธิ์ ลิทธิ์สูงเนิน, 2564) สำหรับหลักสูตรเสริม (Supplemental Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะตามความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา จากการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949), Taba (1962) และนักวิชาการไทยหลายท่าน ผู้วิจัยได้กำหนด กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) ออกแบบหลักสูตร 4) ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 6) ประเมินผลหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไข ภายใต้องค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ได้แก่ หลักการ, วัตถุประสงค์, โครงสร้างหลักสูตร, เนื้อหาสาระ, กิจกรรมการเรียนรู้, สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

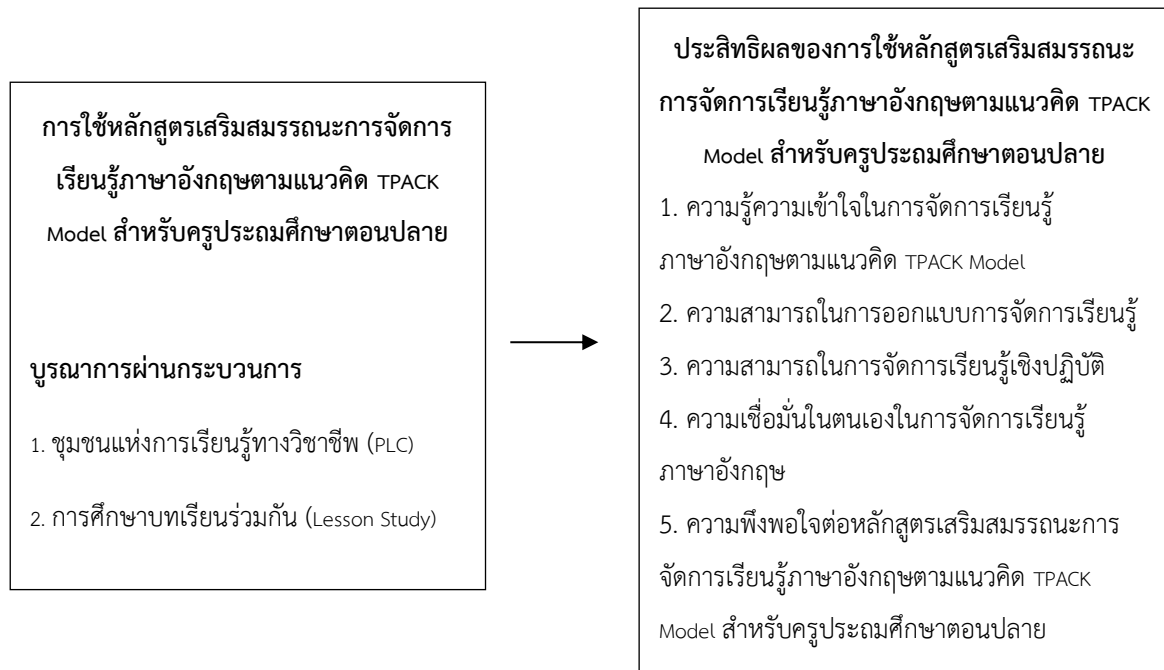
2. กรอบแนวคิด TPACK Model (Technological Pedagogical Content Knowledge)

TPACK เป็นกรอบแนวคิดที่ Mishra และ Koehler (2006) พัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูในยุคดิจิทัล โดยเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ความรู้ด้านเนื้อหา (CK): ในที่นี้คือหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาตอนปลายที่เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) ความรู้ด้านการสอน (PK): แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยี (TK): การใช้ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และแอปพลิเคชัน เช่น YouTube, Canva, Cake และ Padlet การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPACK ไม่ใช่เพียงการเพิ่มเทคโนโลยีเข้าไปในการสอนแบบเดิม แต่เป็นการประสานองค์ประกอบทั้งสาม (TK, PK, CK) อย่างลึกซึ้ง เพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะ เช่น การใช้สื่อดิจิทัลมาช่วยขยายความเข้าใจเนื้อหา หรือการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สร้างกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ (TPK) ซึ่งงานวิจัยของจันทมนิ และจรินทร์ (2560) ยืนยันว่าการสอนตามแนวคิดนี้ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

3. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21

สมรรถนะ (Competency) คือคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) หรือ KSA ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (McClelland, 1993; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ครูในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะหลักด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (วนิดา ภูขานี, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคุรุสภา (2568) ที่มุ่งเน้นให้ครูเป็นผู้นำนวัตกรรมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

กรอบดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานในขั้นตอนการทดลองใช้ (R2) และการประเมินผล (D2) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่จบไม่ตรงสาขาวิชาเอก และได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาอังกฤษในปีการศึกษาที่ทำวิจัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีสุ่มเจาะ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ภาคทฤษฎี คือ ครูประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 100 คน

ภาคปฏิบัติ คือ ครูประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13 คน เพื่อเข้าร่วมการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 แนวคิด TPACK Model, หน่วยที่ 2 เนื้อหาภาษาอังกฤษ (CK), หน่วยที่ 3 วิธี/เทคนิคการสอน (PK) และหน่วยที่ 4 เทคโนโลยีในการสอน (TK) ใช้ระยะเวลาอบรม 6 ชั่วโมง

2) แบบทดสอบวัดความรู้ (Pretest-Posttest) ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ผ่านระบบ Google Form

3) แบบประเมินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน PCK, ด้าน TCK, ด้าน TPK และด้าน TPACK Integration (มาตรฐานค่า 3 ระดับ)

4) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน PCK, ด้าน TCK, ด้าน TPK และด้าน TPACK Integration (มาตรฐานค่า 3 ระดับ)

5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร, ด้านวิทยาการ, ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร/ประชาสัมพันธ์ และด้านการนำความรู้ไปใช้ (มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert)

3. แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังทดลอง (One Shot Case Study) ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและความพึงพอใจหลังการใช้หลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ภาคทฤษฎี จัดอบรมในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2569 ณ ห้องประชุมทวารวดีศรีพระประทีป โรงเรียนวัดพระประทีปเจดีย์ หลังจบการอบรมให้กลุ่มเป้าหมาย 100 คน ทำแบบประเมินความรู้และแบบประเมินความพึงพอใจ

2) ภาคปฏิบัติ ดำเนินการในช่วงวันที่ 10-11 มีนาคม 2569 กับกลุ่มเป้าหมาย 13 คน ผ่านกระบวนการศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ประชุมชี้แจงและนัดหมายการส่งแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัย (ผู้โค้ช) เข้านิเทศติดตามผลในรูปแบบ On-site และ Online ตามกำหนดการ

สะท้อนผลการนิเทศติดตาม (Reflection) เพื่อให้ครูนำผลไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์คะแนนความรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และความพึงพอใจ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงความพึงพอใจ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย

พบว่าหลังจากการปรับปรุงหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลายตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการประเมินความรู้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย

พบว่าผลการประเมินความรู้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย โดยทดสอบครูประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 17.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.98 คิดเป็นร้อยละ 85.80 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

1.2 ผลการประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย

พบว่าผลการประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M=2.71$, $SD=0.82$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผลการประเมินการออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ย (M) อยู่ระหว่าง 2.50-3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) อยู่ระหว่าง 0.00-1.73 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ 2544) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งหากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยทำให้การเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งการประเมินผลด้วยเทคโนโลยีที่สามารถให้ผลย้อนกลับได้ทันที ยังช่วยให้นักเรียนรับรู้ข้อบกพร่องของตนเองและพัฒนาได้อย่างทันที่ นอกจากนี้ ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควบคู่กับการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ขณะเดียวกัน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ เพราะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย

พบว่าผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M=2.77$, $SD=0.89$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ย (M) อยู่ระหว่าง 2.50-3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) อยู่ระหว่าง 0.00-1.91 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ 2544) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยการเพิ่มการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษในรูปแบบประโยคง่าย ๆ ภายในชั้นเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและเข้าใจภาษาได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมความกล้าแสดงออกและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยเพิ่มความน่าสนใจ ทำให้เนื้อหา มีความชัดเจน และเข้าถึงผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ควบคู่กับการใช้คำเสริมแรงทางบวกที่หลากหลาย เช่น การชมเชยหรือให้กำลังใจ จะช่วยสร้างแรงจูงใจ เสริมความมั่นใจ และทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในระยะยาว

1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model

พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.87$, $SD=0.36$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model ในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านวิทยากร ระดับมากที่สุด ($M=4.90$, $SD=0.30$) รองลงมาเป็น ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ระดับมากที่สุด ($M=4.87$,

SD=0.35) ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร/ประชาสัมพันธ์ ระดับมากที่สุด (M=4.86, SD=0.36) และด้านการนำความรู้ไปใช้ ระดับมากที่สุด (M=4.86, SD=0.43) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวคิด TPACK Model สำหรับครูประถมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประเด็นแรก ความรู้ความเข้าใจตามแนวคิด TPACK Model พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการอบรม ของครูผู้สอนสูงถึงร้อยละ 85.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ ผลลัพธ์นี้แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการส่งเสริมองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูที่จบไม่ตรงสายงาน โดยเฉพาะการจัดโครงสร้างเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหาภาษาอังกฤษ (CK) วิธีการสอน (PK) และเทคโนโลยี (TK) การที่กลุ่มเป้าหมาย มีพัฒนาการทางความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mishra และ Koehler (2006) ที่ระบุว่าจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลไม่ได้เกิดจากการใช้เทคโนโลยีแยกส่วน แต่เกิดจากการประสานความเข้าใจในเนื้อหาและวิธีการสอนเข้ากับเทคโนโลยีอย่างเป็นพลวัต นอกจากนี้ การคัดเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นยังช่วยให้ครูสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่สอง สมรรถนะด้านการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในระดับดี ทั้งในส่วนของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (M = 2.71) และการปฏิบัติการสอนจริง (M = 2.77) ผลสำเร็จในจุดนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการนำ กระบวนการศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) มาใช้ในภาคปฏิบัติ กระบวนการนี้เปิดโอกาสให้ครูได้รับการนิเทศติดตาม และการสะท้อนผล (Reflection) อย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูเห็นข้อบกพร่องและแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) สอดคล้อง กับแนวคิดของ Richards (2006) ที่เน้นย้ำว่าครูควรสร้างสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารจริง มากกว่า การสอนเพียงโครงสร้างไวยากรณ์ การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลระหว่างเรียนตามที่พบในข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพ ยังช่วยให้เกิดการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555)

ประเด็นที่สาม ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและการประยุกต์ใช้กับครูไม่ตรงเอก ผลการวิจัยสะท้อนชัดเจนว่าหลักสูตร นี้ช่วยแก้ปัญหาคือความไม่มั่นใจ ของครูที่สอนไม่ตรงสาขได้อย่างตรงจุด การบูรณาการ TPACK เข้ากับ Lesson Study และ กระบวนการ PLC ไม่เพียงแต่ให้ความรู้เชิงทฤษฎี แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Supportive Environment) ทำให้ครู เกิดความเชื่อมั่น (Self-Efficacy) ว่าตนเองสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาอุดช่องโหว่ด้านเนื้อหาภาษาอังกฤษ (CK) ได้อย่าง กลมกลืน

ประเด็นสุดท้าย ความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตร ที่อยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.87) โดยเฉพาะด้านวิทยากรและ ด้านหลักสูตร สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของครูในพื้นที่จริง การที่หลักสูตรมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติจริง (Hands-on) และมีการโค้ชชิ่งที่ชัดเจน ช่วยลดความกังวลของครูที่จบไม่ตรงสายและเพิ่มความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ญา โพธิ์สวาย (2562) ที่พบว่าหลักสูตรพัฒนาครูที่เน้นศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล (TPACK) ช่วยเสริมสร้าง สมรรถนะครูและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน

ข้อจำกัดของการวิจัย แม้หลักสูตรจะมีประสิทธิภาพสูง แต่ข้อค้นพบเชิงคุณภาพบ่งชี้ว่า ความสำเร็จของการบูรณาการเทคโนโลยี (TK) ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในสถานศึกษา เช่น อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ ซึ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้จริงในห้องเรียน

โดยสรุป ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสมรรถนะฯ นี้ พิสูจน์ให้เห็นว่าการบูรณาการแนวคิด TPACK เข้ากับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาตอนปลาย แม้ในบริบทที่ครูมีความจำกัดด้านวิชาเอกที่จบมา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี (เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อุปกรณ์สมาร์ตทีวี) ให้เพียงพอ เพื่อรองรับการนำแผนการสอนแบบบูรณาการ TPACK ไปใช้จริง

1.2 ด้านการบริหารจัดการ ควรมีนโยบายส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการศึกษาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ครูที่สอนไม่ตรงเอกมีพื้นที่ในการรับคำปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับข้อมูลย้อนกลับอย่างเป็นกัลยาณมิตร

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูควรเลือกใช้เทคโนโลยีที่เฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับบริบท (เช่น แอปพลิเคชันประเมินผลระหว่างเรียนแบบ Real-time) เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนได้ทันที

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนกับครูที่ผ่านการอบรมหลักสูตร TPACK กับกลุ่มปกติ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เจาะลึกถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ของครูที่สอนไม่ตรงเอก หลังจากเข้าร่วมกระบวนการ Lesson Study ระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา. (2568). นโยบายและทิศทางการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- จันทมนิ ปิยศิริพันธุ์ และ จรินทร์ ตรีสุนนท์. (2560). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPACK เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน. วารสารวิชาการครูศาสตร์, 8(2), 45-58.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2564). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21: ความท้าทายและการปรับตัว. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 112-125.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- สมบุรณ์ สุริยวงศ์ และคณะ. (2544). **สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- อดิสร เนาวนนท์. (2567). **การพัฒนากระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนขนาดเล็กระดับประถมศึกษา**. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม, 16(2), 135-146.
- อาทิตย์ญา โพธิ์สว. (2562). **การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูตามแนวคิด TPACK เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- McClelland, D. C. (1993). **Introduction to Competency Modeling**. New York: McGraw-Hill.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). **Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge**. Teachers College Record, 108(6), 1017-1054.
- Richards, J. C. (2006). **Communicative Language Teaching Today**. New York: Cambridge University Press.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.